

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ Ради національних психіатричних асоціацій — членів Європейської Психіатричної Асоціації

Дата: 12 березня 2016 р.

Місце проведення: Національний палац конгресів, Мадрид, Іспанія

Президія:

Голова — Мануель Мартін Карраско (Іспанія)
Заступник Голови — Тамаш Курімай (Угорщина)
Секретар — Петер Фалькаї (Німеччина)
Президент ЄПА:
Співголова — Вольфганг Гебель (Німеччина)

Учасники:

Азербайджан — Сабіна Керімова
Бельгія — Фіреда Маттіс
Білорусь — Олег Скугаревський
Боснія та Герцеговина — Горан Рачетович
Велика Британія — С'ю Бейлі
Вірменія — Армен Согоян
Греція — Джордж Хрістодулу
Ізраїль — Цві Земішляни
Ісландія — Омар Хьялтасон,

Іспанія — Марія Фе Браво Ортис
Італія — Сільвана Гальдерізі
Литва — Альвідас Навіцкас
Мальта — Етьєнн Муска
Нідерланди — Рутгер Ян ван дер Гаг
Польща — Єжи Самоховець
Португалія — Жуан Маркеш-Тешейра
Росія — Дмитро Велтіцев
Румунія — Каталіна Тудозе
Сербія — Душица Лечич-Тошевски
Словаччина — Лівія Ваврусова
Туреччина — Симаї Вахіп
Україна — Наталія Марута
Фінляндія — Самі Піркола
Франція — Патріс Буайє
Франція — Жизель Аптер
Хорватія — Владо Юкич
Чехія — Мартін Голли
Швейцарія — П'єр Валлон

Вибачення за відсутність:

Данія — Торстен Бйорн Якобсен
Ірландія — Джон Тобін
Норвегія — Анне Крістіне Бергем
ЄСМС* — Ендрю Бріттельбенк

Спостерігачі:

Екс-президент ЄПА — Данута Вассерман
Генеральний секретар ЄПА — Джуліан Бізхолд
Секретар ЄПА з освіти — Сесіль Анон
Етичний комітет ЄПА — Маріанн Каструп
ЄПА ЄКПК — Олів'є Андлауер
ЄФВП** — Лівія Де Пікер
ЄФВП — Екін Сонмез
ЄСМС — Марк Г. М. Германус
ЄСМС — Дан Георгеску
ВООЗ — Метт Муїєн
ЛМС — Томас Шульце

Засідання розпочалося о 14:30

1. Привітання Голови Ради

а) Представлення учасників

Голова Ради НПА ЄПА проф. Мартін Карраско відкрив засідання та привітав учасників. Учасники (НПА, спостерігачі) стисло представили себе.

б) Вибачення за відсутність

Щодо вибачень за відсутність — *див.* список учасників

в) Конфлікти інтересів

Немає жодних заяв про конфлікт інтересів.

2. Ухвалення протоколу попереднього засідання

Протокол засідання Ради НПА ЄПА, що було проведено 25 листопада 2015 р. у Берліні, був схвалений без коментарів.

3. Доповіді про діяльність Робочих груп

а) Психічне здоров'я та економічна криза

Проф. Карраско, як координатор групи, представив її цілі та завдання. Першої мети, якою була публікація «Рекомендацій ЄПА з психічного здоров'я та економічної кризи у Європі», було досягнуто. Як наступний крок для цієї групи було запропоновано те, щоб ключові рекомендації з питань здоров'я — які були попередньо визначені групою — створили основу огляду, що буде розісланий до НПА. Зараз група редагує цей огляд, який має бути розповсюджений серед НПА до червня 2016 р.

б) Імідж психіатрії

Головні результати з цієї теми було підсумовано в опублікованій статті «Рекомендації ЄПА з покращання іміджу психіатрії». Як пояснив проф. Фалькаї, негативний імідж психіатрії починається з негативного сприйняття психіатрів як таких, яке посилюється упередженнями, побоюван-

нями та браком знань з боку суспільства, ЗМІ та фахівців охорони здоров'я. Це призводить до обмеження набору на фах психіатра серед студентів медичних вишів. Робоча група наразі обговорює подальші кроки. Оголошено деякі пропозиції:

- Огляд з фахівцями сфери охорони здоров'я (лікарі, психіатри) — буде представлено у 2017 р.
- Інтерв'ю з представниками ключових ЗМІ — визначити їх за допомогою НПА.

- Розробити кампанію «Пишаюсь, що я є психіатром», як подальші дії.

в) Клінічне ведення агресивної поведінки

Проф. Самоховець, який представляє Робочу групу, висвітлює потребу у рекомендаціях з цієї проблеми, оскільки на теперішній час не існує уніфікованих процедур та практики. Він пояснив, що ця робота буде переважно фокусуватися на фармакологічних аспектах клінічного ведення та представив графік пропозицій рекомендацій. Проф. Дом є координатором цієї Робочої групи, а запропонованою назвою статті є «Європейські рекомендації з фармакотерапії ажитації та агресії у пацієнтів з тяжкими психіатричними розладами». Статтю буде підготовлено до наступного Конгресу ЄПА у Флоренції в квітні 2017 р.

4. Нові Робочі групи

а) Робоча група ЄПА з психічного здоров'я біженців

Створення нової Робочої групи (РГ) ЄПА з психічного здоров'я біженців було коротко представлено проф. Гебелем, який пояснив важливість цього гострого питання зараз у Європі. Протягом 2015 р. заяву про позицію ЄПА щодо психічного здоров'я біженців було надіслано до Європейських комісарів з охорони здоров'я та міграції. Наприкінці, він запросив НПА, які зацікавлені в участі та можуть зробити свій експертний внесок у цю проблему, приєднатися до РГ. Як країни, яких це стосується напряму, було визначено Грецію, Туреччину та Італію. Більше того, експерти НПА з дитячої та підліткової психіатрії

* ЄСМС — Європейський союз медичних спеціалістів (EUMS)

** ЄФВП — Європейська федерація викладачів психіатрії (EFPT)

наголосили важливість цього аспекту та виразили своє бажання зробити внесок у цю велику проблему.

б) Робоча група з освіти у європейській психіатрії

Був стисло представлений склад РГ з освіти у європейській психіатрії — її члени, включаючи представників від ЄПА, Європейського союзу медичних спеціалістів (ЄСМС), ЄФВП та ВООЗ. Головна мета стосується гармонізації психіатричної підготовки у Європі та створення Європейської програми підготовки з психіатрії. Взаємне визнання психіатричних сертифікатів було б важливою справою, оскільки наразі існують величезні розходження між країнами ЄС. Зрештою, на даний момент на фінальній стадії перебуває окремий меморандум розуміння між ЄПА та ЄСМС. НПА попросили ЄСМС розіслати резюме щодо поточної ситуації з психіатричною підготовкою у Європі.

У цьому місці проф. Гебель підсумував головні пункти свого перебування на посаді Президента ЄПА протягом попереднього року:

- Голова Ради НПА — посилення ролі у ЄПА з включенням до складу Виконавчого комітету.
- Відкриття офісу у Брюсселі та підсумки діяльності з лобювання на рівні усїєї Європи.
- Залучення ЄПА до проекту Оцінки лікування ЄРМ* — дослідження шизофренії.
- Заяви позиції ЄПА (допомога біженцям, імідж психіатрії).
- Пропозиція щодо створення Робочої групи ЄПА з Е-Психічного здоров'я.
- 2-й Форум ЄПА «Спільна мова у європейській психіатрії: чи можливо її досягти?»
- План дій ЄПА на 2015—2016 рр. — просування ключової діяльності Комітетів та Робочих груп.

5. Програма «Спільна акція з психічного здоров'я та благополуччя» (Joint Action for Mental Health and Well-Being, JA-MHNB)

а) Результати JA-MHNB

- ◇ **Зворотний зв'язок з участі ЄПА у JA-MHNB**
- ◇ **Європейська система для акцій з психічного здоров'я та благополуччя**
- ◇ **Компас ЄС з психічного здоров'я та благополуччя**
Марі Фрезу, науковий співробітник ЄПА, зробила стислу презентацію основної діяльності та пріоритетних напрямків програми Європейського Союзу JA-MHNB. Спільна акція завершила свою роботу у січні 2016 р., а її наступником стала Європейська система для акцій з психічного здоров'я та благополуччя. Вона фокусуватиметься на подальших діях та впровадженні рекомендацій, запропонованих JA-MHNB. Далі М. Фрезу висвітлила основні цілі та принципи цієї системи, а також запропоновані для ЄПА ключові дії з впровадження, які зосереджуються на WP5 з соціально орієнтованих служб охорони психічного здоров'я. Наприкінці, було представлено залучення ЄПА на рівні проектів ЄС з презентацією Компасу ЄС з психічного здоров'я та благополуччя, який є інструментом для збирання та аналізу інформації з найважливіших проблем психічного здоров'я (наприклад, депресії, суїцид) для впровадження дій з питань політики охорони здоров'я.

б) Залучення НПА до дій з впровадження

- ◇ **Результати опитувальника ЄПА**
- ◇ **Внесок НПА до Європейської системи з психічного здоров'я та благополуччя**

Після цього було представлено конкретне залучення НПА ЄПА до цих проектів на рівні ЄС. Зокрема, М. Фрезу

* ЄРМ — Європейська рада по мозку (EBC)

пояснила, що консультації з НПА у контексті рекомендацій Спільної акції були дуже важливими для зобов'язань ЄПА перед Європейською Комісією, для того, щоб зробити свій внесок до їхньої імплементації. Більшість національних товариств та асоціацій виявили зацікавленість та побажали включитися до процесу імплементації у своїх країнах. Проф. Гебель запропонував, щоб НПА використовували рекомендації WP5 як «контрольний список» з досягнень на національному рівні. Проф. Курімай, представляючи Угорщину, яка була безпосередньо залучена до WP3 (депресія, суїцид), заохотив НПА брати участь та діяти на національному рівні. Деякі з пропозицій з імплементації включали:

Для Компасу ЄС з психічного здоров'я та благополуччя

- Визначення кращих європейських практик з політики у сфері психічного здоров'я та діяльності зацікавлених сторін.
 - Забезпечення внеску для напрацювання наукових статей та консенсусів.
 - Видання меморандумів на базі наукових публікацій.
 - Надання даних та доступної інформації до Компасу ЄС для оцінки системи охорони психічного здоров'я.
 - Активна участь / надання наукових консультацій на національних семінарах з психічного здоров'я.
- Для Європейської системи для акцій з психічного здоров'я та благополуччя*
- Підвищення обізнаності щодо рекомендацій ЄС з політики серед психіатрів та фахівців сфери психічного здоров'я на національному рівні.

• Зв'язки з національними органами влади у сфері охорони здоров'я для імплементації ключових рекомендацій JA-MHNB з політики: НПА діятимуть як Національні контактні пункти для забезпечення наукового консультування / керівництва відповідних органів професійної сфери / сфери охорони здоров'я з оцінки якості надання соціально орієнтованої допомоги у галузі психічного здоров'я.

• Співпраця з іншими європейськими органами сфери охорони здоров'я та зацікавленими сторонами для імплементації JA-MHNB спільно з іншими організаціями.

6. Рекомендації ЄПА

а) Доповідь Президента ЄПА

Четверту серію Рекомендацій ЄПА було опубліковано у двох журналах: *European Psychiatry* та *European Archives of Psychiatry and Clinical Neurosciences*. Проф. Гебель повідомив, що після внутрішніх обговорень було запропоновано деякі зміни до Статуту ЄПА, які стосуються журналу *European Psychiatry* та його редакторів. Ці зміни гарантують публікацію матеріалів ЄПА у *European Psychiatry* в майбутньому.

б) Впровадження НПА Рекомендацій

Проф. Самоховец представив проект Польської психіатричної асоціації з перекладу та публікації польською мовою 6 Рекомендацій ЄПА. Авторських прав, як визначено видавником Elsevier, було чітко дотримано, а публікація матеріалів має завершитися до травня. Їхньою метою є включення питань цих перекладених статей до польських державних іспитів для психіатрів восени 2016 р.

7. Національний конгрес Угорської асоціації — Будапешт

а) Тематична зустріч Ради НПА «Імплементація Рекомендацій на національному рівні»

Від імені Угорської психіатричної асоціації проф. Курімай запросив ще раз членів Ради на Тематичну зустріч

Ради НПА у Будапешті під час щорічної національної психіатричної конференції (25—28 травня 2016 р.). Назвою цієї тематичної зустрічі буде «Імplementація Рекомендацій на національному рівні. Роль НПА», і у цьому контексті НПА запрошують пропонувати відповідні теми для обговорення.

б) Симпозіум ЄПА

Угорське НПА хотіло б присвятити подіям ЄПА цілий день, так що після зустрічі відбудуться 2 симпозіуми, взяти участь у яких запрошують НПА:

- Сприяння психіатричним дослідженням у Європі (проф. Хьошль, проф. Кан, проф. Шуманн)
- Навколо eMental Health (проф. Фалкаї, проф. Гебель, проф. Дом, проф. Сімон)

8. Діяльність Ради у 2016 р. (проф. Мартін Карраско)

а) Старіння та психічне здоров'я у Європі

◇ Психіатрична допомога у будинках для престарілих

◇ Психіатрія та деменція

◇ Психологічне благополуччя доглядачів

Проф. Карраско повідомив, що проблеми психіатрії похилого віку перебуватимуть у центрі уваги Ради НПА у поточному році — гостре питання, оскільки населення Європи старішає. Він зазначив, що у будинках для престарілих більшість осіб похилого віку з проблемами психічного здоров'я не отримує ніякої психіатричної допомоги, а лише загальномедичну. Питанню деменції, яке пов'язане з багатьма психіатричними проблемами, а також благополуччю доглядачів, також слід приділяти увагу. Наразі існування багатьох нових маркерів, методів лікування та досвіду різних країн може дати матеріал для обговорення цієї теми членами Ради.

б) Примусове лікування у психіатрії

Як це було показано під час Форуму ЄПА, питання примусових заходів у діагностиці та лікуванні психіатричних пацієнтів робить свій внесок до негативного іміджу психіатрії та фахівців психіатричної галузі. Це питання, яке ставить багато етичних проблем та могло б обговорюватися спільно з Комітетом ЄПА з етичних питань.

9. Інші теми, що становлять інтерес

а) Проблеми та реабілітація пацієнтів з посттравматичними розладами (ПТСР)

Проф. Наталія Марута з Науково-практичного товариства неврологів, психіатрів та наркологів України зробила презентацію про лікування пацієнтів з ПТСР в Україні. Спостереження НПА з України тривали 2 роки та включали надання допомоги пацієнтам, підтримку сімей, польові дослідження та розроблення рекомендацій з діагностики та лікування. Проф. Марута продемонструвала, що ПТСР включає у себе багато різних розладів психічного здоров'я з високою коморбідністю між психічними та соматични-

ми проблемами. Спостереження з реабілітації включали пацієнтів з:

- Збройних сил — товариші по зброї відігравали важливу роль у процесі реабілітації;
- Полонених — застосування фармакологічної терапії з огляду на соматичний стан;
- Сімей військовослужбовців та полонених — діагностика та лікування за шкалою, що відрізняється від шкали для військовослужбовців;
- Біженців / внутрішньо переміщених осіб — соціальна підтримка має велике терапевтичне значення.

Члени Ради виявили велику зацікавленість, і проф. Марута запропонувала їм продовжити обговорення цієї теми та, можливо, створити Рекомендації ЄПА з ПТСР.

б) Платформи для захисту банку фенотипів та біоматеріалів для психіатричних досліджень у Європі

Міжнародний консорціум з літєвої генетики та його статті було стисло представлено проф. Шульце. Як він пояснив, цей консорціум використав величезну кількість генетичних зразків для того, щоб дійти певних висновків щодо підтримуючого лікування літєм при біполярних розладах. Решта його презентації зосереджувалася переважно на необхідності психіатричних досліджень для того, щоб мати безпечну IT-інфраструктуру для захисту даних, отриманих на базі біоматеріалів. Також обговорювалися юридичні перешкоди — такі, як право власності — щодо цих даних. Німецьке Об'єднання психіатрів, психотерапевтів і невропатологів (DGPPN) було використано як важливий приклад запровадження такого пріоритету на національному рівні у співпраці з Міністерством охорони здоров'я Німеччини. ЄПА запросили відігравати роль каталізатора у дослідженні можливостей для подібної інфраструктури по всій Європі та підтримувати її у її подальшій діяльності.

в) Огляд Секції з культуральної психіатрії

Проф. Шулер-Оджак зробила коротку презентацію наступного Огляду з питань біженців та іммігрантів Секції ЄПА з культуральної психіатрії. Вона повідомила, що питання Огляду адресуються фахівцям сфери психічного здоров'я і стосуються таких тем, як методи лікування (наприклад, психотерапія), культуральні та мовні відмінності, знання іммігрантів та інших. НПА ЄПА були запрошені до участі у найближчому майбутньому.

10. Прикінцеві зауваження

Президент ЄПА та Голова Ради відзначили той факт, що ЄПА продовжує розширювати свою діяльність завдяки Раді НПА. Це демонструє, що Рада НПА ЄПА стає важливим інструментом представництва країн Європи.

11. Групове фото

Представники НПА зробили щорічне фото Ради. Засідання завершилося о 17:00.